

Noter til indlæg – multifunktionelt brug af det åbne land
Teknologirådets borgertopmøde i Odense d. 23. januar 2016.
"Prioritering af Fremtidens Arealanvendelse i Danmark".

Refleksioner over begrebet sameksistens - hvad kan anvendes på det samme areal.
Svært at sige noget meget konkret om.

Der er nogle eksempler som arealer der afgræsses og på samme tid fungerer som produktion, rekreation og naturpleje. Eller et konkret klimatiltag, hvor arealer til håndtering af vand suppleres med stisystemer osv. Men ofte løsninger, hvor man har søgt løsningen på et enkelt problem, men har fået mere eller mindre tilfældig merværdi ud af det.

Skal der skabes en mere gennemgribende forandring, og skabes den nødvendige kræver det ny tilgang.

Ny struktur og en ny indretning af vores arealer – sameksistens noget af det, der bør være langt mere fokus på fremadrettet.

Ikke nok at tage stilling til, om vi vil have mere af det ene og mindre af det andet. Vi er også nødt til at søge på kombinationsmuligheder.

Vi skal blive klogere på, hvad der rent faktisk kan kombineres – og samtidig, hvad der ikke kan. Vi skal finde de løsninger, der understøtter de gode synergier, og vi skal finde ud af hvem der skal gøre det – hvem er det der ser mulighederne? Hvem er det der har mulighederne? Er det centralt, statsligt er det lokalt eller er det begge dele?

Hvilke udfordringer er det vi ofte støder ind i? Hvilke perspektiver kan der også være?

Udgangspunktet er en struktur eller indretning af landskabet, der modsvarer forskellige behov og krav. Men krav og behov ændrer sig, og udviklingen er, specielt de senere år gået rigtig stærkt.

Et landbrug, der har gennemgået en strukturudvikling, der har medført spredt arrondering. Det kan give flere udfordringer bl.a. problemer med øget transport, der belaster veje, der kan genere naboer og belaste landmandens økonomi.

Samtidig er der et øget behov for, at vores landskaber skal rumme flere funktioner

Der er ønsker til mere og sammenhængende natur

Der er løsninger indenfor klima- og miljøudfordringer der skal findes plads til

Urbanisering og infrastruktur kræver fortsat mere plads

Og der kan nævnes mange flere.

Hidtil har der været en sektororienteret tilgang til både den overordnede planlægning og de konkrete løsninger. Det har handlet om enten natur eller miljø eller klima osv.

Et oplagt eksempel på dette er natur

Naturen er kortlagt og der er defineret Natura 2000 områder og §3 arealer osv.

Noget af det siger sig selv – her er arealerne selvskrevet til natur.

Men i det samlede billede kan det godt komme til at fremstå som en fastlåst struktur, hvor det bliver svært at finde konkrete løsninger der kan fremme flere formål – også naturen. Det handler hverken om mere eller mindre natur.

Men vi kunne måske bringe nogle af brikkerne i spil. Kunne man forestille sig, at man i et konkret område ser på, hvordan man kan skabe en ny indretning, der understøtter flere formål. Hvor der etableres en ny markstruktur der understøtter produktionen, og samtidig etableres interne markveje. Det for transporten væk fra vejene og kan samtidig fungere som adgangsveje i landskabet. Kunne man nedprioritere små §3 områder mod at landmanden lægger arealer til et sted, hvor det kan bidrage til et større og mere sammenhængende naturområde og hvor der samtidig er adgang for den nærliggende landsby.

Kunne man også forestille sig, at vi ikke så langt ud i fremtiden kommer til at bo på en anden måde i det åbne land. At vi ikke længere kun bor i landsby eller i et lille fritliggende hus. Men at det også bliver muligt at bo i små klynger, hvor man udover sin egen bolig også råder over et naturområde – som man så til gengæld også er forpligtet til at passe.

Et andet eksempel i en lidt anden boldgade er virkemidler der skal reducere udledningen af kvælstof fra landbruget. Her er der ofte fokus på at finde arealer på den enkelte bedrift, der kan opfylde det ene formål. Men kunne vi ved at søge lidt op i helikopteren finde arealer, hvor det kan kombineres med jagt, klima, rekreation – og hvor tiltaget kan komme flere landmænd og et større område til gode.

Blot et lille udpluk og der findes jo mange flere muligheder – også nogen, vi ikke har fået øje på endnu. Og der er mange aktører, hensyn og ønsker skal indgå i det puslespil der skal lægges, for at vi kan få det hele til at gå op i en højere enhed.

Men eksemplerne skulle gerne illustrere, at vi nok bliver nødt til at tænke lidt ud af boksen, hvis vi skal finde de rigtige kombinationer og de gode løsninger til fremtiden.